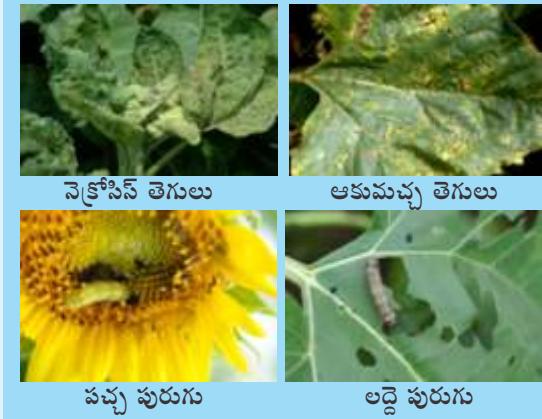
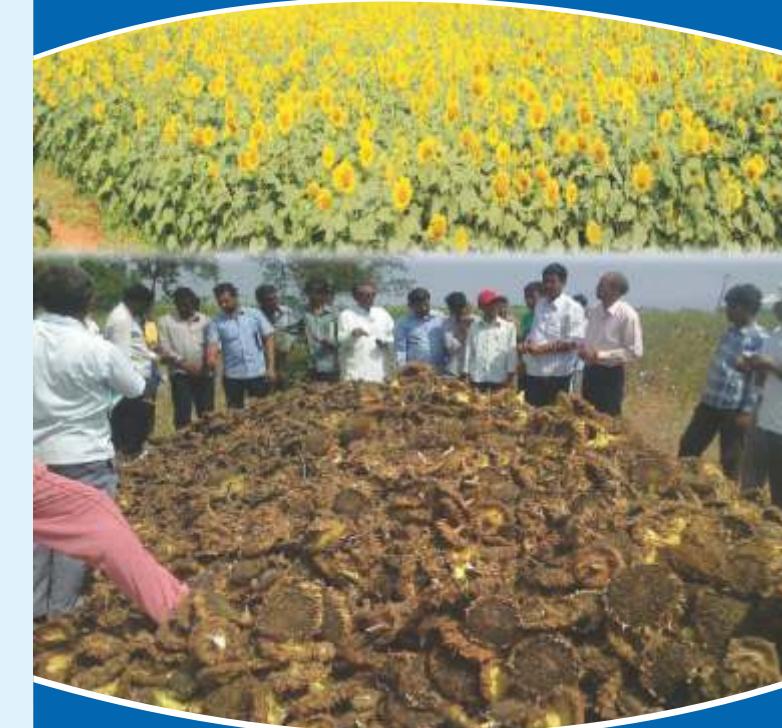

ప్రాంతీశ్వరుగొడ్డు యాజమాన్య పద్ధతులు

వెక్రోసిస్ తెగులు

ఆకుమచ్చ తెగులు

పచ్చ పురుగు

లడ్డె పురుగు

పురుగుల నివారణ : రసం పీల్చే పురుగులు, ఆకుల్చి తినే పురుగులు మరియు పువ్వును ఆశించే పురుగులు చాలా ముఖ్యమైనవి.

విత్తిన 20 నుండి 25 రోజులకు రసం పీల్చే పురుగులను నివారించడానికి ఇమిడాకోషిడ్ 70 డబ్బుఎన్ 5 మి.లి., 10 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. పురుగుల ఉండ్డుతే ఎక్కువగా ఉన్నటలుతే రెండవసారి 20 రోజుల వ్యవధిలో పిచికారి చేయాలి.

పంటలో మరియు గట్టాపైన కలుపు లేకుండా చూసుకోవడం ద్వారా తామర పురుగులు రావడాన్ని తగ్గించవచ్చును.

ఆకుల్చి తినే పురుగులైన పాగాకు లడ్డె పురుగు, బీహార్ గొంగలిపురుగు, ఆకుపచ్చ పురుగుల నియంత్రణకు గ్రుడ్డను, తొలిదశ పురుగులను మరియు కొత్తగా వచ్చిన లార్యాలను గుంపులుగా ఆకుల మీద ఉన్నపుడు ఏరి నాశనం చేయాలి. కొత్తగా బయటకు వచ్చిన లార్యాలను కలిగిన ఆకులను కిరసనాయిల్ కలిపిన నీటిలో ముంచి నాశనం చేయాలి.

పాగాకు లడ్డె పురుగు నివారణకు వేసగింజల కషాయం 50 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి లేక ఎన్వెల్వెప్పిని లేక ప్రాఫేనోఫ్స్ 1 మి.లి. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

శనగప్ప పురుగు - తలు ఆశించే పురుగు : హావ్సెన్స్‌నొన్ని అనే వైరిక్స్‌ను పొకారుకు 250 ఎం.శః. (లార్యల్ శక్యివలంబ్) లేదా ప్రాఫేనోఫ్స్ 1 మి.లి. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసి కూడా ఈ పురుగులను నివారించవచ్చును. పువ్వు పూచే దశలో మందులు పిచికారి చేయాడు.

ఫలదీకరణ : ప్రాందుతిరుగుడు పరపరాగ సంపర్కము ద్వారా వ్యక్తి చెందే పంట అందువలన తేనెటీగలు చాలా తక్కువగా ఉన్నచోట, ప్రతి వైక్కారుకు

చేసుకోవాలి. రోగాలను తట్టుకునే సంకరణాతి వంగడాలైన డిఆర్ఎస్‌ఎచ్-1 ను సాగు చేసుకోవాలి. మెటలూక్స్ 35 ఎస్.డి. ను 6 గ్రా/కి.గ్రా. విత్తనానికి కలిపి విత్తనశ్థాద్ధి చేసుకోవాలి.

బూడిద తెగులు: దీనిని నియంత్రించడానికి ప్రాపికోనజోల్/ డెఫోకోనజోల్ 1 గ్రా./లి. నీటికి విత్తిన 45 రోజులకు ఒకసారి మరియు 60 రోజులకు ఒకసారి పిచికారి చేయాలి. గంధకము 3 గ్రా. లేక క్యాలిక్స్ 1 మి.లి./లి. నీటికి కలిపి పిచికారి చేసి ఈ తెగులును అరికట్టువచ్చును.

చిలుకల బారి నుండి పంటను కాపాడుకోవడం : రామచిలుకల నివారణకు పైరును అధిక విస్తీర్ణములో రైతులు సామాజికంగా సాగుచేయాలి. మెరుపు రిబ్బునులను పైరుపైన అడుగు ఎత్తున సూర్యార్థశైలి పడేటట్లు ఉత్తర-దశ్మీణ దిశగా కట్టాలి. శబ్దం చేయడం ద్వారా గాని, దిష్టై బొమ్మలను ఉపయోగించి గాని పశ్చలను పారదోలవచ్చును. పశ్చల బెడద నుండి పంటను గింజ కట్టే దశ నుండి పైరు కోసే వరకు కాపాడుకొని మంచి దిగుబడులను పొందవచ్చును.

పంటకోత మరియు నిల్వ : ప్రాందుతిరుగుడు పువ్వు వెనుక భాగం నిమ్మపచ్చ రంగుకి మారిన తర్వాత పువ్వులను కోసి వాటిని 2 నుండి 3 రోజులు అరినివ్వాలి. కురులతో కొట్టిగాని, నూర్మిగాని, విత్తనాన్ని వేరు చేయాలి. ఎద్దుత్త ద్వారా నడిచే నూర్మిడి యంత్రాలను ఉపయోగించి కూడా విత్తనాన్ని వేరు చేసుకోవచ్చును. గింజలలో 10 శాతం కంటే తక్కువ తేమ వచ్చేవరకు ఎండబెట్టాలి. బాగా ఎండిన తరువాత గోనే సంచలలో గాని, గోదామలలో గాని నిలువ చేసుకొని ధర పలికినపుడు అమ్ముకోని అధిక లాభాలను పొందవచ్చును. పాట్లు భాగాన్ని పశువుల మేతగా కూడా వాడవచ్చును.

దిగుబడి : 320-400 కిలోలు ఎకరానికి (వర్షాధారపంట)

800-1000 కిలోలు ఎకరానికి (నీటి పారుదల పంట)

డిఆర్ఎస్‌ఎచ్-1 తో అధిక దిగుబడి సాధించిన రైతు

సంకలనము :

జి.డి.ఎస్. ముహమ్మద్, జి. సురేష్, హెచ్. బసపు, ఎస్. చంద్ర రావు పి. మాధురి, కె. అలివేలు మరియు ఎన్.వి. రమణరావు.

హర కాదగమ, హర ఉగ్ర కిసానోలో కా ఉగ్రాసాఫర్
అర్జున్ క్రిష్ణ అనుసంధాన పరిషత్

AgriSearch with a Human Touch

భాతీఅసె
IIOR

ఐసిఎఫర్-భారతీయ సానె గొంజల వీరశేధనా సంస్థ

(భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా మండలి)

రాజెంప్రదునగర్, హైదరాబాద్ - 500 030

ఫోన్: +91(040) 24598170/172/174/180

Website: www.icar-iior.org.in

జాతీయ ర్యావసాయ మరియు గ్రామీణభూషిత బ్యాంకు

ప్రాంతీశ్వరు కార్బూలయం, హైదరాబాద్.

ప్రాదుత్తిరుగుడు

ప్రాదుత్తిరుగుడు భారతదేశంలో ఒక ముఖ్యమైన, అధిక దిగుబడినిచ్చు నూనె గింజల పంట. దీనిని అన్నిరకాల నేలలు మరియు వాతావరణంలో పండించవచ్చు. భారతదేశంలో ప్రాదుత్తిరుగుడు పంటను కర్ణాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, తెలంగాణ మరియు తమిళనాడులో అధికంగా పండిస్తారు. ఈ నాలుగు రాష్ట్రాలు పంటను దేశంలోని దాదాపు 90% విస్తరము కలిగి 80% దిగుబడిని సాధిస్తున్నాయి.

సాంప్రదాయేతర రాష్ట్రాలైన పంచాంగ్, హార్యానా, పశ్చిమ బెంగాల్, ఉత్తర ప్రదేశ్, ఒరిస్సా, ఛత్రిన్గడ్లలో రచి మరియు స్ప్రింగ్ కాలంలో ప్రాదుత్తిరుగుడు పండించటానికి చాలా మంచి అవకాశాలు ఉన్నాయి. దాదాపు 7.20 లక్షల హెక్టార్లలో ప్రాదుత్తిరుగుడు పంటను వేసి సరాసరి దిగుబడి 321 కి./ఎకరాకు సాధిస్తున్నాము. ప్రాదుత్తిరుగుడు పంటను దాదాపు 67% రచి మరియు స్ప్రింగ్ కాలంలో పండించబడుచున్నది. మిగతాది ఖరీఫ్లలో పండిస్తున్నారు. తైతు జ్యేష్ఠాలలో ఆధునిక పరిజ్ఞానాన్ని ప్రదర్శించినపుడు సరాసరి దిగుబడి 600 కి./ఎకరానికి సాధించారు. అధునాతన సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని అవలంబించడము ద్వారా రైతులు 90% అధిక దిగుబడిని సాధించవచ్చని నిరూపించబడినది.

పంటమార్గిడి: రెండు లేదా మూడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి అపరాలతో పంట మార్గిడి చేయడం చాలా అవసరం. ఈ పంటను పంటమార్గిడి చేయకుండా పండించడం వలన భూమి యొక్క సారం తగ్గడమే కాకుండా రోగాలు పెరిగి దిగుబడి తగ్గే అవకాశం ఉన్నది.

నేలలు: లోతట్టు నేలలు మరియు బల్హీనమైన నేలలు (చాలా తక్కువ సారము) కలిగిన నేలలు ప్రాదుత్తిరుగుడు సాగుకు పనికిరావు.

నేల తయారి: భూమిని 3-4 సార్లు బాగా దున్ని మెత్తలి దుక్కిని తయారు చేయాలి. మధ్యస్త మరియు బరువైన నేలల్లై ఒకటి రెండు సార్లు గుంపకతోలే చదును చేసి ఆ తర్వాత బోదెలు వేసి విత్తనాన్ని నాటుకోవాలి. ఇలా బోదెలు వేయటం వల్ల విత్తనాన్ని నాటేందుకు మరియు 30 మండి 35 రోజుల తరువాత మొగ్గ తోడిగే దశలో ఎరువులు వైపు పాటుగా వేయటానికి వీలుగా ఉంటుంది.

పంటకాలం: నీటి పారుదల పంటగా సంవత్సరం అంతా సాగు చేయవచ్చు. ఏ కారణం చేత్తెన్నా ఇతర ఖరీఫ్ పంటలు వేయడం ఆలస్యమైన పరిస్థితులలో ప్రాదుత్తిరుగుడు పంటను వేసి అధిక లాభం పొందవచ్చును.

ఖరీఫ్ లో: జ్ఞాన్ - ఆగ్వే రథిలో : సెప్టెంబర్ - నవంబర్ వేసవిలో : జనవరి - ఫిబ్రవరిలో విత్తనకోవాలి.

విత్తన మొత్తాదు మరియు విత్తే దూరము: వర్షార పంటకు ఎకరానికి 2-2.5 కిలోలు, నీటిపారుదల పంటకయితే 1.5-2 కిలోల విత్తనాన్ని విత్తుకోవాలి. విత్తనాన్ని 2-3 సెం.మీ. లోతులో నాటుకోవాలి. తేలికపాటి నేలల్లై సాట్ల మధ్య ఎడం ఒకటిన్నర అడుగులు మరియు మొక్కల మధ్య ఒక అడుగు ఉండేలా నాటాలి. బరువైన నేలల్లై సాట్ల మధ్య ఎడం రెండు అడుగులు మొక్కల మధ్య ఎడం ఒక అడుగు ఉండేలా నాటుకోవాలి.

అనువైన వంగడాలు : వివిధ రాష్ట్రాలకు సిపారసు చేయబడిన వంగడాలు

రాష్ట్రం	వంగడాలు
అన్ని రాష్ట్రాలకు	డిఅర్పన్సెచ్-1 మరియు కెబిన్సెచ్-44
ఆంధ్రప్రదేశ్/తెలంగాణ	ఎపిఎస్సెచ్-66 మరియు ఎన్డెస్సెచ్-1
కర్ణాటక	కెబిన్సెచ్-41, కెబిన్సెచ్-53, ఆర్పన్సెచ్ సెచ్-1 మరియు ఆర్పన్సెచ్-130
మహారాష్ట్ర	ఎల్వెన్సెఫ్సెచ్-35, ఎమ్ఎల్వెన్సెచ్-47
తమిళనాడు	టిసిఎస్సెచ్-1, టిఎస్సిముఎస్సెఫ్సెచ్-పెచ్-1 సెబ్-2, పిఎస్సి-36 మరియు పిఎస్సి 1091
పంజాబ్	పిఎస్సెఫ్సెచ్-118, పిఎస్సెఫ్సెచ్-569, పిఎస్సి-36 మరియు పిఎస్సి-1091
హర్యానా	కెబిన్సెచ్-1, పిఎస్సి-36 మరియు పాచెసెఫ్సెచ్-878

విత్తన పుద్ది : విత్తనం ద్వారా సంక్రమించు రోగాలను అరికట్టటానికి కైరం/కాష్ట్స్ 3 గ్రా/కిలో విత్తనానికి కలుపుకుని విత్తనపుద్ది చేసుకోవాలి. నెక్రోసిన్ తీవ్రంగా ఉన్నవోట కిలో విత్తనానికి కలుపుకుని 5 గ్రాములు ఇమిడాక్లోఫ్రైడ్ 70 డబ్బుఎస్. మందును కలిపి విత్తనపుద్ది చేయాలి. బూడిద తెగులు ఉన్న ప్రాంతాలలో మెటలాస్టీల్ అను పాచిమందును 6 గ్రాములు కిలో విత్తనానికి కలిపి విత్తనపుద్ది చేయాలి. విత్తిన 10-15 రోజుల తరువాత పైరును పలుచన చేసుకొని కుదురుకు ఒక బలమైన మొక్క ఉండేలా చూసుకోవాలి.

ఎరువులు : పశువుల ఎరువును ఎకరానికి 2.5 టమ్ములు విత్తడానికి రెండు నుండి మూడు వారాల ముందు నేలలో వేసుకోవాలి. రసాయన ఎరువులను మట్టి నమూనాల పరిక్ష ఆధారంగా వేసుకోవాలి. వర్షారారు పంటకు 26:24:12 కి.గ్రా/పో. నుత్జని, భాస్యరము మరియు పాటావ్ నిచ్చు ఎరువులను వేయవలెను. సగం నుత్జని, మొత్తం భాస్యరం మరియు పాటావ్ ఆశరి దుక్కిలో వేసుకోవాలి. మిగతా సగం నుత్జని 30 రోజుల తర్వాత పైపాటుగా వేసుకోవాలి. నీటి పారుదల పంటకు 24:36:12 కి.గ్రా/ పో. నుత్జని, భాస్యరము మరియు పాటావ్ వేసుకోవాలి. సగం నుత్జని, మొత్తం భాస్యరం, పాటావ్ మరియు గంధకం (10 కి.గ్రా/ఎ) ఆశరి దుక్కిలో వేయవలెను. మిగతా సగం నుత్జని విత్తిన 30 రోజుల తర్వాత పైపాటుగా వేయాలి. బోర్క్స్ 2 గ్రా. లీటరు నీటికి కలిపి పైరు పూత దశలో 100 లీ./ఎకరానికి మందు ద్రావణాన్ని మొగ్గ తడిచేలా పిచికారి చేయాలి.

అంతర కృషి: మొదటి 4 నుండి 6 వారాలు కలుపు నివారణకు కీలకమైనది. ఈ దశలో పంటలో కలుపు లేకుండా చూసుకోవాలి. పదిహేడు రోజులకు ఒకసారి చొపున రెండు సార్లు గొర్కుతో మరియు ఒకసారి చేతితో కలుపు తీయాలి. ఎక్కడైతే కూలీల యొక్క కొరత ఉంటుందో అక్కడ పెండిమిథలిన్ 3 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటికి లేదా అలాక్సోర్ 5 మి.లీ. ఒకటిన్నర లీటరు నీటికి కలుపుకొని, విత్తిన వెంటనే గాని మరుసటి రోజుగాని పిచికారి చేయాలి మరియు 35 రోజుల తరువాత ఒకసారి చేతితో కలుపు తీసి గొర్కుతో అంతరక్కషిచేయాలి.

నీటి యాజమాన్యము : తేలికపాటి నేలలలో 8-10 రోజుల వ్యవధిలో మరియు బరువైన నేలల్లై 15-25 రోజులకు ఒకసారి నీటి తడులు పెట్టాలి. నేల స్వభావాన్ని బట్టి 4-6 నీటి తడులు పంటకు అవసరం. విత్తేపుడు, పుష్ప విసోంచే దశ, గింజ కట్టుకునే దశలలో నీటి తడులు ఇన్నాలి.

అంతర పంటలు : కందులు + ప్రాదుత్తిరుగుడు (2:1/1:1/2), వేరుశనగ + ప్రాదుత్తిరుగుడు (5:1/3:1) మరియు సోయాబీన్ + ప్రాదుత్తిరుగుడు (2:1) లను సిపారసు చేయబడినవి.

వేరుశనగ + ప్రాదుత్తిరుగుడు

పుష్ప రుద్ధట : ప్రాదుత్తిరుగుడు పరపరాగ సంపర్కము ద్వారా వ్యక్తి చెందే పంట. అందువలన తేచేటీగలు చాలా తక్కువగా ఉన్నవోట పంట పూత దశ ముందు పది రోజుల పాటు ప్రతి ఉదయం 8-10 గంటల మధ్య ఒక మస్టిన్ గుడ్డను చేతికి కట్టుకుని పుష్ప పైభాగాన ఒక రోజు వదిలి ఒక రోజు మెల్లగా రుద్ధాలి.

తెగుళ్ళ నియంత్రణ : ముఖ్యమైన రోగాలైన ఆల్ఫర్నేరియా ఆకుమచ్, నెక్రోసిన్, దౌనిమిల్యు మరియు బూడిదతెగులు నుండి ఈ విధంగా పంటను రక్షించుకోవచ్చును.

అల్ఫర్నేరియా ఆకుమచ్ తెగులు: ఈ తెగులు నుండి పంటను కాపాడుట కొరకు కార్బూన్డిజం 12% + మ్యాంకోబ్జెచ్ 63% మిశ్రమ మందును 3 గ్రా/కి.గ్రా. విత్తనానికి కలిపి విత్తన పుద్ది చేయాలి. ప్రైపికోన్జోల్స్ ను 1 మి.లీ./లీ. నీటికి విత్తిన 45 రోజులకు ఒకసారి మరియు 60 రోజులకు ఒకసారి పిచికారి చేసి ఈ తెగులును నియంత్రించవచ్చును.

నెక్రోసిన్: దీని నుండి పంటను కాపాడుట కొరకు ఇమిడాక్లోఫ్రైడ్ 70 డబ్బుఎస్. ను 5గ్రా/కి.గ్రా. విత్తనానికి కలిపి విత్తనపుద్ది చేయాలి. పాలం చుట్టు రెండు లేక మూడు వరుసలు జోస్సులు/సజ్జులు వేసుకున్నట్లయితే తెగులును వ్యాపింపజేయు తామర పురుగులను నిరోధించవచ్చును. తెగులు సోకిన మొక్కలను పెరికి నాశనము చేయాలి. పాలంలోగాని, పాలంగట్టపైన గాని వయ్యారిభామ మరియు లాంటి కలుపు మొక్కలు లేకుండా చూసుకోవాలి.

డౌనిమిల్యు: దీని నివారణ కొరకు మూడు సంవత్సరములకు ఒకసారి వేరుశనగ/అముదము/జోస్సులు/మొక్కజోస్సు పైర్లతో పంట మార్గిడి